

Memorandwm Esboniadol i Orchymyn Cyngor y Gweithlu Addysg
(Gorchmynion Atal Dros Dro Interim) (Swyddogaethau Ychwanegol) (Cymru)
2021.

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Uned Strategaeth a'r Gweithlu'r Gyfarwyddiaeth Addysg ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog/Dirprwy Weinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Gorchymyn Cyngor y Gweithlu Addysg (Gorchmynion Atal Dros Dro Interim) (Swyddogaethau Ychwanegol) (Cymru) 2021.

Rwy'n fodlon bod y manteision yn cyfiawnhau'r costau tebygol.

Kirsty Williams AS
Y Gweinidog Addysg
23 Chwefror 2021

RHAN 1

1. Disgrifiad

1.1 Parhawyd â bodolaeth Cyngor y Gweithlu Addysg (“y Cyngor”) gan Ddeddf Addysg (Cymru) 2014 (“Deddf 2014”)¹. Fe'i gelwid gynt yn Gyngor Addysgu Cyffredinol Cymru (“CyngACC”) a ail-gyfluniwyd ac a ailenwyd yn Gyngor y Gweithlu Addysg. Daeth i rym ar 1 Ebrill 2015.

1.2 Y Cyngor yw'r rheoleiddiwr annibynnol yng Nghymru ar gyfer y canlynol:

- athrawon ysgol;
- gweithwyr cymorth dysgu ysgolion;
- athrawon addysg bellach (darlithwyr);
- gweithwyr cymorth dysgu addysg bellach;
- ymarferwyr dysgu seiliedig ar waith;
- gweithwyr ieuenctid cymwysedig; a hefyd
- gweithwyr cymorth ieuenctid cymwysedig.

1.3 Mae'n ofynnol i'r Cyngor gynnal cofrestr y (“Gofrestr”) o dan adran 9 o Ddeddf 2014 a chaniatáu i'r cyhoedd weld y Gofrestr honno o dan reoliad 14 o Reoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Prif Swyddogaethau) (Cymru) 2015². Mae'r Gofrestr yn rhestru pawb sydd wedi'i gofrestru â'r Cyngor ar yr adeg honno yn y categorïau a restrwyd uchod (“Personau Cofrestredig”), ac mae ar gael i'r cyhoedd drwy wefan y Cyngor³.

1.4 O dan adran 1.4 o Ddeddf 2014, mae'n rhaid i'r Cyngor gynnal y cyfryw ymchwiliadau ag sy'n briodol, yn ei farn ef, pan honnir bod Person Cofrestredig yn euog o ymddygiad proffesiynol annerbyniol neu anghymhwysedd proffesiynol neu os honnir bod y Person wedi'i ddyfarnu'n euog o drosedd berthnasol⁴

1.5 Ar ôl cynnal ymchwiliad o'r fath, bydd y Cyngor yn penderfynu pa gamau i'w cymryd. Caiff y Cyngor osod Gorchymyn disgyblu ar Person Cofrestredig yn dilyn ymchwiliad a gwrandawriad disgyblu a gynhaliwyd ganddo yn unol â'r darpariaethau disgyblu yn adrannau 26 i 32 o Ddeddf 2014 a Rhan 5 o Reoliadau 2015.

1.6 Diffinnir “gorchymyn disgyblu” yn adran 27(2) o Ddeddf 2014 fel:

- cerydd,
- gorchymyn cofrestru amodol,
- gorchymyn atal dros dro, neu
- gorchymyn gwahardd.

¹ 2014 anaw 5.

² O.S. Rhif 2015/140 (Cy. 8)

³<https://www.myewc.wales/cy/member-of-public/qualified-teacher/list>

⁴ Ystyr “Trosedd Berthnasol” yw tramgwydd troseddol, ac eithrio pan nad yw'r drosedd honno yn berthnasol i addasrwydd unigolyn i fod yn Person Cofrestredig (Gweler adran 27(1) o Ddeddf Addysg (Cymru) 2014).

1.7 Nid yw swyddogaethau'r Cyngor o dan Ddeddf 2014 yn caniatáu iddo atal Person Cofrestredig dros dro tra'n aros am ganlyniad ymchwiliad a gwrandawriad disgyblu. Mae hyn yn wir hyd yn oed os yw natur yr honiadau yn ei erbyn yn gredadwy ac yn ddifrifol, ac yn codi risgiau sylweddol o ran diogelu.

1.8 Mae'r Gorchymyn hwn yn rhoi swyddogaethau ychwanegol i'r Cyngor er mwyn iddo allu gwneud y canlynol:

- gosod gorchymyn atal dros dro interim ar Berson Cofrestredig pan nad yw'r broses ymchwilio a disgyblu wedi'i chwblhau, ac mae'r Cyngor o'r farn bod gwneud hynny er budd y cyhoedd;
- adolygu gorchymyn atal dros dro interim yn dilyn cais i wneud hynny gan gyn-Berson Cofrestredig;
- adolygu gorchymyn atal dros dro interim yn rheolaidd fel y bo'n briodol, ym marn y Cyngor, p'un fydd cyn-Berson Cofrestredig yn gofyn am adolygiad ai peidio; a hefyd
- dirymu gorchymyn atal dros dro interim yn dilyn adolygiad y gofynnwyd amdano gan gyn-Berson Cofrestredig, neu unrhyw bryd cyn gwneud penderfyniad ynghylch p'un a ddylid gosod gorchymyn disgyblu ai peidio.

2. Materion o ddi-ddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

2.1 Mae'r Gorchymyn hwn yn ymateb i argymhelliad 21 gan y Plant, Pobl ifanc ac Addysg yn ei Adroddiad ar yr ymchwiliad i Addysg a Dysgu Proffesiynol Athrawon, sef y dylid " ... *ymestyn cylch gorchwyl Cyngor y Gweithlu Addysg er mwyn rhoi iddo'r pŵer i atal athrawon dros dro mewn amgylchiadau priodol*".⁵ Fodd bynnag, mae'r Gorchymyn hwn yn galluogi'r Cyngor i osod gorchymynion atal dros dro interim ar bob categori o Bersonau Cofrestredig, nid dim ond athrawon.

2.2 O dan erthygl 18 o'r Gorchymyn hwn mae gan y Cyngor y pŵer i bennu ei reolau gweithdrefnol ei hun mewn perthynas â phenderfyniadau i osod, adolygu, estyn a dirymu gorchymynion atal dros dro interim.

⁵ Ar gael ar: <https://senedd.wales/laid%20documents/cr-ld11338/cr-ld11338-w.pdf>

3. Cefndir deddfwriaethol

3.1 Mae adran 5 o Ddeddf 2014 yn rhoi pŵer gwneud gorchmynion i Weinidogion Cymru roi'r cyfryw swyddogaethau ychwanegol ag sy'n briodol, yn eu barn nhw, i'r Cyngor neu eu gosod arno.

3.2 Mae adran 13 o Ddeddf 2014 yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud, drwy reoliadau, unrhyw ddarpariaeth bellach ynglŷn â'r gofrestr a chofrestru sy'n angenrheidiol neu'n hwylus yn eu barn hwy.

3.3 Mae adran 46 o Ddeddf 2014 yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud, drwy orchymyn, unrhyw ddarpariaeth gysylltiedig, ganlyniadol, atodol, drosiannol, ddarfodol neu arbed sy'n briodol yn eu barn hwy at ddibenion neu mewn cysylltiad â rhoi effaith lawn i unrhyw ddarpariaeth a wneir drwy neu o dan y Ddeddf hon.

3.4 Mae adran 47 o Ddeddf 2014 yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud y cyfryw ddarpariaeth gysylltiedig, ganlyniadol, atodol, drosiannol, ddarfodol neu arbed ag sy'n angenrheidiol neu'n fuddiol, yn eu barn nhw, at ddibenion Deddf 2014 neu mewn cysylltiad â'r ddeddf honno.

3.5 Mae adran 39 o Ddeddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019 ("Deddf 2019") yn darparu, pan fo gan Weinidogion Cymru bŵer neu ddyletswydd i wneud is-ddeddfwriaeth ar ffurf rheoliadau, rheolau neu orchymyn a wneir drwy offeryn statudol, y caniateir iddynt arfer y pŵer neu'r ddyletswydd drwy wneud yr is-ddeddfwriaeth mewn unrhyw un arall o'r ffurfiau hynny drwy offeryn statudol.

3.6 Mae adran 40 o Ddeddf 2019, sy'n ymwneud â chyfuno is-ddeddfwriaeth yn ddarostyngedig i wahanol weithdrefnau'r Senedd, wedi ei chymhwyso yn y Gorchymyn hwn.

3.7 Gwneir y Gorchymyn hwn o dan y weithdrefn penderfyniad cadarnhaol.

4. Diben ac effaith fwriadedig y ddeddfwriaeth

4.1 Diben y Gorchymyn hwn yw ychwanegu at swyddogaethau'r Cyngor er mwyn iddo allu gwneud gorchmynion atal dros dro interim yn erbyn Personau Cofrestredig. Mae hyn yn galluogi'r Cyngor i atal cofrestriad Person Cofrestredig dros dro o'r Gofrestr gyhoeddus fel mesur interim, cyn i ganlyniad ymchwiliad a gwrandawriad disgyblu gael ei gyhoeddi. Gall gorchymyn atal dros dro interim gael effaith am gyfnod cychwynnol o hyd at 18 mis. Fodd bynnag, yn yr achosion hynny pan fo person, er enghraifft, wedi ei gyhuddo o drosedd, lle y gallai gymryd mwy o amser na 18 mis i'r system gyfiawnder ddod â'r achos i ben, caiff y Cyngor wneud cais i'r Uchel Lys am estyniad i orchymyn atal dros dro interim y tu hwnt i 18 mis. Bydd hyn yn cyfrannu at dryloywder y broses, ac yn darparu rhagor o ddiogelwch gan ei fod yn sicrhau bod craffu annibynnol gan y Llys mewn achosion hir.

4.2 Mae'r Gorchymyn hefyd yn rhoi'r pŵer i'r Cyngor adolygu, estyn a dirymu gorchymynion atal dros dro interim ac i'r unigolyn y mae'r gorchymyn atal dros dro interim yn ymwneud ag ef ("y cyn-Berson Cofrestredig") wneud cais i adolygu'r gorchymyn atal dros dro interim.

4.3 Effaith fwriadedig y Gorchymyn hwn yw sicrhau na chaiff unigolion penodol ddefnyddio statws "Person Cofrestredig" i ddangos eu bod yn addas i ymgymryd â gwaith addysgol wrth aros am ganlyniad proses ymchwilio a disgyblu'r Cyngor. Y rheswm dros hyn yw, pryd bynnag y gosodir gorchymyn atal dros dro interim, na fydd y Person Cofrestredig:

- yn gallu gweithio mewn unrhyw rôl lle mae angen cofrestru â'r Cyngor;
- yn gallu cyfeirio ato'i hun fel "Person Cofrestredig"; nac ychwaith
- yn ymddangos ar y Gofrestr fel "Person Cofrestredig".

Proses gorchymyn atal dros dro interim

4.4 Dim ond os bydd y Cyngor o'r farn bod gwneud hynny er budd y cyhoedd y gellir gosod gorchymyn atal dros dro interim. Golyga hyn y bydd y Cyngor yn ystyried gosod gorchymyn atal dros dro interim os yw'r Person Cofrestredig yn destun atgyfeiriad lle y gwneir honiadau difrifol sy'n codi pryderon sylweddol ynghylch diogelu. Byddai honiadau o gamymddygiad rhywiol difrifol, neu niwed corfforol, emosiynol a/neu feddyliol difrifol bob amser yn cael eu cyfrif fel pryderon diogelu difrifol. Yn yr un modd, pe bai'r heddlu'n hysbysu'r Cyngor eu bod yn cynnal ymchwiliad troseddol difrifol a fyddai'n codi pryderon o ran diogelu, byddai hynny hefyd yn cael ei ystyried yn ddifrifol. Yn hytrach na bod yn "orchymyn disgyblu", mae gorchymyn atal dros dro interim yn gam dros dro a gymerir tra'n aros i ymchwiliad a gwrandawriad disgyblu gael eu cynnal. Gall gorchymyn atal dros dro interim gael effaith, heb gais i'r Uchel Lys am estyniad, am gyfnod o hyd at 18 mis. Ni fyddai'r penderfyniad i osod gorchymyn atal dros dro interim yn seiliedig ar benderfyniad terfynol ynghylch y ffeithiau sy'n ymwneud â honiadau'r achos. Byddai'n cael ei wneud ar wahân i'r penderfyniad i osod gorchymyn disgyblu terfynol. Nid yw'r penderfyniad i osod gorchymyn atal dros dro interim o reidrwydd yn golygu y caiff gorchymyn disgyblu ei osod wedi hynny gan y Cyngor.

4.5 Bydd y Cyngor hefyd yn ystyried credadwyedd yr atgyfeiriad cyn ystyried a ddylai osod gosod gorchymyn atal dros dro interim. Lle caiff atgyfeiriad ei wneud gan yr heddlu neu'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, byddai'n debygol y tybid bod yr atgyfeiriad hwnnw - a'r honiadau a wneir oddi mewn iddo - yn ddigon credadwy er mwyn i'r Cyngor allu ystyried gosod gorchymyn atal dros dro interim. Ond, pe bai atgyfeiriad yn dod o ffynhonnell arall, megis cyflogwr neu aelod o'r cyhoedd, byddai'r Cyngor yn gwneud ymholiadau pellach fel rhan o'i broses o ystyried credadwyedd yr atgyfeiriad hwnnw. Er enghraifft, byddai'r Cyngor yn cysylltu â'r heddlu i gael cyngor ynghylch p'un a oes "angen cymdeithasol dybryd brys" (gweler paragraff 4.34) i'r Cyngor weithredu yn eu barn hwy.

4.6 Pryd bynnag mae'r Cyngor yn ystyried gosod gorchymyn atal dros dro interim, mae'n rhaid anfon hysbysiad o fwriad i wneud y gorchymyn atal dros dro interim at y Person Cofrestredig. Mae'n rhaid i'r hysbysiad roi o leiaf 10 diwrnod gwaith o rybudd i'r Person Cofrestredig o'r gwrandawriad gorchymyn atal dros dro interim gerbron panel annibynnol.

4.7 Caiff y gwrandawriad gorchymyn atal dros dro interim ei gynnal yn breifat, oni fydd Person Cofrestredig yn gofyn am wrandawriad cyhoeddus.

4.8 Bydd gan y Person Cofrestredig yr hawl i ymddangos a chyflwyno sylwadau ar lafar yn y gwrandawriad lle mae ei achos yn cael ei ystyried, a chyflwyno sylwadau ysgrifenedig cyn ac yn ystod y gwrandawriad hwnnw. At hynny, mae ganddo'r hawl i gael rhywun gydag ef a chael ei gynrychioli yn y gwrandawriad gan un neu fwy o bobl (er enghraifft, cynrychiolydd undeb neu gyfreithiwr), a chyflwyno sylwadau ysgrifenedig i'r panel ymlaen llaw os na fydd yn bresennol yn y gwrandawriad.

4.9 Mae'n rhaid i orchymyn atal dros dro interim gynnwys y wybodaeth ganlynol:

- penderfyniad y Cyngor;
- y dyddiad y gwneir y gorchymyn atal dros dro interim; a hefyd
- y dyddiad y daw'r gorchymyn atal dros dro interim i rym. Fel arfer, bydd y gorchymyn atal dros dro interim yn cael effaith ar y dyddiad y cyflwynir yr hysbysiad i'r Person Cofrestredig, oni fydd y Cyngor yn penderfynu fel arall).

4.10 Mae'n rhaid i'r hysbysiad o fwriad i wneud y gorchymyn atal dros dro interim gael ei gyflwyno o fewn 3 diwrnod gwaith i ddyddiad y penderfyniad i'r canlynol:

- yr unigolyn y cafodd ei wneud yn ei erbyn ("y cyn-Berson Cofrestredig"),
- cyflogwyr presennol neu ddiwethaf y cyn-Berson Cofrestredig; a
- unrhyw asiantaethau addysgu y mae'r cyn-Berson Cofrestredig wedi'i gofrestru â hi.

4.11 Rhaid i'r hysbysiad o fwriad i wneud y gorchymyn atal dros dro interim gynnwys y wybodaeth ganlynol:

- testun y gorchymyn atal dros dro interim;
- disgrifiad o effaith y gorchymyn atal dros dro interim;
- rhesymau'r Cyngor dros wneud y gorchymyn atal dros dro interim; a hefyd
- esboniad o hawl y cyn-Berson Cofrestredig i ofyn i'r Cyngor gynnull gwrandawriad i adolygu'r gorchymyn atal dros dro interim.

Hawl cyn-Berson Cofrestredig i apelio yn erbyn gorchymyn i'r Uchel Lys

4.12 Caniateir i gyn-Berson Cofrestredig apelio yn erbyn gorchymyn atal dros dro interim i'r Uchel Lys. Rhaid i apêl gael ei gwneud o fewn y cyfnod o 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau o'r dyddiad y cyflwynir y gorchymyn atal dros dro interim. Mewn cysylltiad ag apêl o'r fath, caiff yr Uchel Lys:

- dirymu'r gorchymyn atal dros dro interim;

- amrywio'r cyfnod y mae'r gorchymyn atal dros dro interim i gael effaith ar ei gyfer;
- peidio â gwneud unrhyw newid i'r gorchymyn atal dros dro interim.

Mae penderfyniad yr Uchel Lys yn derfynol ac ni cheir ei apelio.

Hawl cyn-Berson Cofrestredig i ofyn am adolygiad o'r gorchymyn atal dros dro interim

4.13 Fel yr esboniwyd uchod, mae'n rhaid i'r Cyngor hysbysu'r cyn-Berson Cofrestredig, o fewn 3 diwrnod gwaith i'r penderfyniad i osod y gorchymyn atal dros dro interim, am ei hawl i ofyn i'r Cyngor gynnull gwrandawriad i adolygu'r gorchymyn atal dros dro interim.

4.14 Caiff cyn-Berson Cofrestredig wneud cais i'r Cyngor adolygu gorchymyn atal dros dro interim o fewn y chwe mis cyntaf ar ôl i'r gorchymyn atal dros dro interim gael ei osod, neu ar ôl dyddiad penderfyniad yr Uchel Lys os yw'r gorchymyn atal dros dro interim wedi ei apelio, a bob 6 mis ar ôl hynny. Caiff y cyn-Berson Cofrestredig wneud cais i'r Cyngor adolygu gorchymyn atal dros dro interim ar unrhyw adeg os daw tystiolaeth newydd i law sy'n berthnasol i'r achos neu bod newid sylweddol yn yr amgylchiadau ers i'r gorchymyn atal dros dro interim gael ei wneud.

4.15 Mae angen i gais i adolygu gorchymyn atal dros dro interim gael ei wneud yn ysgrifenedig ac esbonio'r rhesymau pam mae'r cyn-Berson Cofrestredig yn gwneud cais i adolygu'r gorchymyn atal dros dro interim. Mae'n rhaid i'r cais gael ei ategu gan bob dogfen y mae'r cyn-Berson Cofrestredig yn dibynnu arni i gefnogi ei gais.

4.16 Pryd bynnag y derbynnir cais i adolygu gorchymyn atal dros dro interim, mae'n rhaid i'r Cyngor gynnull gwrandawriad i ystyried yr achos cyn pen 6 mis ar ôl y dyddiad y gwnaed y gorchymyn atal dros dro interim, neu ddyddiad penderfyniad yr Uchel Lys os cafodd y gorchymyn atal dros dro interim ei apelio, neu ddyddiad yr adolygiad diwethaf os yw'r gorchymyn atal dros dro interim eisoes wedi ei adolygu. Os yw'r cyn-Berson Cofrestredig wedi gwneud cais am adolygiad oherwydd bod tystiolaeth newydd wedi dod i law neu oherwydd bod newid sylweddol i'r amgylchiadau, rhaid i'r Cyngor gynnull gwrandawriad o fewn 10 diwrnod gwaith i dderbyn y cais hwnnw. Cynhelir y gwrandawriad adolygu yn breifat, oni fydd y cyn-Berson Cofrestredig yn gofyn am wrandawriad cyhoeddus.

4.17 Bydd gan y cyn-Berson Cofrestredig yr hawl i ymddangos a chyflwyno sylwadau ar lafar yn y gwrandawriad lle mae ei achos yn cael ei ystyried, a chyflwyno sylwadau ysgrifenedig cyn ac yn ystod y gwrandawriad hwnnw. At hynny, mae ganddo yr hawl i gael rhywun gydag ef ac i gael ei gynrychioli yn y gwrandawriad gan un neu fwy o bobl (er enghraifft, cynrychiolydd undeb neu gyfreithiwr), a chyflwyno sylwadau ysgrifenedig i'r panel os na fydd yn bresennol yn y gwrandawriad.

4.18 Mae'n rhaid i'r Cyngor hysbysu'r cyn-Berson Cofrestredig yn ysgrifenedig am ganlyniad yr adolygiad o fewn 3 diwrnod gwaith i benderfyniad y panel, a rhoi ei resymau dros y penderfyniad hwnnw.

Adolygu gorchymyn atal dros dro interim gan y Cyngor

4.19 Mae'n ofynnol i'r Cyngor adolygu gorchymyn atal dros dro interim yn rheolaidd pan fo'n briodol, yn ei farn ef, ac yn unol â'i reolau gweithdrefnol. Caiff yr adolygiad hwn ei gynnal p'un a fydd cyn-Berson Cofrestredig yn arfer ei hawl ai peidio i wneud cais am adolygiad.

4.20 Pennir yr amserlen ar gyfer yr adolygiad hwn gan y panel annibynnol pan fydd yn gosod y gorchymyn atal dros dro interim i ddechrau. Fel arfer, fe'i cynhelir bob 6 mis oni chaiff y Cyngor ei hysbysu am newid mewn amgylchiadau, pan all yr adolygiad gael ei gynnal yn gynharach nag a fwriadwyd yn wreiddiol.

4.21 Yn yr adolygiad hwn ni chynhelir gwrandawriad ac ni ofynnir i'r cyn-Berson Cofrestredig gyflwyno sylwadau.

Estyn gorchymynion atal dros dro interim gan yr Uchel Lys

4.22 Os yw'r Cyngor yn credu y dylai gorchymyn atal dros dro interim gael ei estyn y tu hwnt i 18 mis, rhaid iddo wneud cais i'r Uchel Lys. Ar gais, caiff yr Uchel Lys:

- dirymu'r gorchymyn atal dros dro interim;
- estyn, neu estyn ymhellach, y gorchymyn atal dros dro interim am hyd at 12 mis;
- peidio â gwneud unrhyw newid i'r gorchymyn atal dros dro interim nac i'r cyfnod y mae'r gorchymyn atal dros dro interim i gael effaith ar ei gyfer.

Dirymu gorchymyn atal dros dro interim gan y Cyngor

4.23 Caiff y Cyngor ddirymu gorchymyn atal dros dro interim os bydd:

- yn penderfynu nad oes unrhyw achos i'w ateb cyn dechrau ymchwiliadau'r Cyngor ei hun, sy'n rhan o'i swyddogaethau disgyblu o dan adran 26 o Ddeddf 2014; neu
- yn rhoi'r gorau i ymchwiliad i'r ymddygiad honedig a arweiniodd at osod gorchymyn atal dros dro interim, am nad oes unrhyw achos i'w ateb neu ar ryw sail arall;
- yn gwneud penderfyniad ynghylch p'un a ddylai osod gorchymyn disgyblu ai peidio; neu
- yn cynnal adolygiad er mwyn ystyried cais gan gyn-Berson Cofrestredig ac mae'r adolygiad hwnnw yn penderfynu y dylid dirymu'r gorchymyn atal dros dro interim.

4.24 Bydd gorchymyn atal dros dro interim yn peidio â bod yn awtomatig pan ddaw'r cyfnod y'i gosodir ar ei gyfer i ben. (Gall gorchymyn atal dros dro interim gael effaith, heb gais i'r Uchel Lys am estyniad, am gyfnod o hyd at 18 mis).

Defnyddio rheolau gweithdrefnol y Cyngor

4.25 Mae gan y Cyngor y pŵer i bennu ei reolau ei hun mewn perthynas â phenderfyniadau i osod, adolygu, estyn neu ddirymu gorchymynion atal dros dro interim.

4.26 Er enghraifft, mae erthygl 3 o'r Gorchymyn hwn yn rhoi'r pŵer i'r Cyngor wneud gorchymynion atal dros dro interim os bydd o'r farn bod "angen gwneud hynny er budd y cyhoedd". Fodd bynnag, rheolau gweithdrefnol sy'n esbonio'r hyn a olygir gan brawf "budd y cyhoedd", a sut y caiff ei ddefnyddio yn ymarferol pan fydd y Cyngor yn ystyried a ddylai wneud gorchymyn atal dros dro interim.

4.27 Dim ond â materion na ddarperir ar eu cyfer yn y Gorchymyn y caiff rheolau gweithdrefnol ymdrin. Er enghraifft, am fod erthygl 4 o'r Gorchymyn arfaethedig yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor roi o leiaf 10 diwrnod gwaith o rybudd i'r Person Cofrestredig o'i fwriad i osod gorchymyn atal dros dro interim arno, ni chaiff rheolau gweithdrefnol newid y gofyniad hwn

4.28 Mae'n rhaid i'r Cyngor ymgynghori ar y rheolau gweithdrefnol hyn cyn iddynt gael eu gwneud neu eu diwygio, a'u cyhoeddi ar ei wefan a darparu copïau ar gais i unrhyw berson sy'n gwneud cais amdanynt.

Rhesymau dros gyflwyno'r Gorchymyn hwn

Pryderon ynghylch diogelu

4.29 O dan adran 26 o Ddeddf 2014, mae'n rhaid i'r Cyngor gynnal y cyfryw ymchwiliadau ag sy'n briodol, yn ei farn ef, pan honnir bod Person Cofrestredig yn euog o ymddygiad proffesiynol annerbyniol neu anghymhwysedd proffesiynol neu os honnir bod y Person wedi'i ddyfarnu'n euog o drosedd berthnasol. [Ar ôl cynnal ymchwiliad rhaid i'r Cyngor benderfynu pa gam gweithredu pellach i'w gymryd mewn cysylltiad â'r achos. Pan fo'r Cyngor yn cynnal gwrandawriad neu pan fo'r person yn cydsynio i'r achos gael ei benderfynu heb wrandawriad, caiff y Cyngor benderfynu nad oes achos i'w ateb neu fod y person yn euog o ymddygiad proffesiynol annerbyniol, anghymhwysedd proffesiynol difrifol neu ei fod wedi ei euogfarnu o drosedd berthnasol. Pan fo'r Cyngor yn penderfynu bod person yn euog o ymddygiad proffesiynol annerbyniol neu anghymhwysedd proffesiynol difrifol, neu ei fod wedi ei euogfarnu o drosedd berthnasol, caiff y Cyngor wneud gorchymyn disgyblu mewn perthynas â'r person. Ni fydd pob gorchymyn disgyblu yn arwain at dynnu enw oddi ar y Gofrestr.]

4.30 Rhaid i enw'r Person Cofrestredig aros ar y Gofrestr drwy gydol y cyfnod cyn i'r broses ymchwilio a disgyblu gael ei chwblhau gan y Cyngor. Mae'r Gofrestr yn agored i'r cyhoedd a gellir ei gweld ar-lein. Mae hyn yn golygu, tra bydd yr heddlu yn ymchwilio i honiad difrifol a chredadwy yn erbyn Person Cofrestredig sy'n codi pryderon sylweddol ynghylch diogelu, y bydd y person hwnnw yn aros ar y Gofrestr.

4.31 Mae hyn yn fethiant difrifol am ei fod yn galluogi unigolyn i barhau i fod â statws Person Cofrestredig am fisoedd lawer o bosibl, waeth pa mor ddifrifol a chredadwy yw'r honiadau yn ei erbyn.

4.32 Ond, pe bai gan y Cyngor bwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim, gallai dynnu enw'r unigolyn hwnnw oddi ar y Gofrestr dros dro tra'n aros am ganlyniad ymchwiliadau gan yr heddlu a'i broses ymchwilio a disgyblu ei hun.

Cynllun Datgelu'r Heddlu o dan y Gyfraith Gyffredin

4.33 Yn 2013, adolygodd y Swyddfa Gartref natur y wybodaeth roedd heddluoedd yn ei darparu i gyrff rheoleiddio. Yn hanesyddol, byddai heddluoedd yn hysbysu Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru (Cyngor y Gweithlu Addysg bellach) pan oedd athro ysgol wedi cael ei arestio am gyflawni trosedd neu ei gyhuddo o gyflawni trosedd.

4.34 Newidiodd adolygiad 2013 y gofynion o ran darparu gwybodaeth o'r fath gan heddluoedd, ac yn eu lle cyflwynodd Gynllun Datgelu'r Heddlu o dan y Gyfraith Gyffredin (CLPD)⁶. O dan CLPD, nid yw'r wybodaeth y caiff yr heddlu ei darparu wedi'i chyfyngu i achosion lle mae rhywun wedi cael ei arestio neu ei gyhuddo o gyflawni trosedd. Fodd bynnag, dim ond pan fo 'angen cymdeithasol dybryd brys' i fynd i'r afael ag ef.

4.35 Heb y gallu i weithredu ar unwaith ar ôl derbyn honiad drwy orchymyn atal dros dro interim, mae'r Cyngor yn pryderu ei bod yn bosibl nad yw'r heddlu yn ei hysbysu am rai o'r honiadau mwyaf difrifol a wneir yn erbyn ei gofrestreion sy'n cynnwys pryderon difrifol ynghylch diogelu.

4.36 Pe bai'r Cyngor yn meddu ar bwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim ac yn gallu cymryd camau buan, mae'n bosibl y byddai'r heddlu yn fwy tebygol o atgyfeirio honiadau difrifol sy'n ymwneud â Phersonau Cofrestredig ato o dan CLPD.

4.37 Fodd bynnag, mae rhai heddluoedd yng Nghymru wedi nodi na fyddai rhoi pwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim i'r Cyngor yn golygu y câi pob honiad difrifol yn ymwneud â Phersonau Cofrestredig ei atgyfeirio ato yn awtomatig, ond y câi penderfyniad i atgyfeirio ei wneud fesul achos. Felly, ni allwn fod yn sicr y byddai rhoi pwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim yn arwain at fwy o atgyfeiriadau o dan CLPD; yr heddlu a fyddai'n gwneud y penderfyniad hwnnw a châi ei wneud fesul achos.

⁶ Ar gael ar: <https://www.app.college.police.uk/wp-content/uploads/2016/08/NPCC-2017-Common-Law-Police-Disclosures-CLPD—Provisions-to-supersede-the-Notifiable-Occupations-Scheme-NOS.pdf>

Cyfngiadau dulliau eraill a ddefnyddir i amddiffyn plant

4.38 Er bod amrywiaeth o ddulliau yn cael eu defnyddio ar hyn o bryd i amddiffyn plant ac oedolion sy'n agored i niwed rhag unigolion a allai beri niwed iddynt, mae'n bosibl nad yw'r dulliau hyn yn mynd i'r afael yn llawn â phryderon ynghylch diogelu.

Y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd

4.39 Sefydlwyd y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) yn 2012 ac mae'n cyflawni'r swyddogaethau a gyflawnwyd yn flaenorol gan y Swyddfa Cofnodion Troseddol a'r Awdurdod Diogelu Annibynnol.

4.40 Mae Tîm Datgelu'r DBS yn cynnal gwiriadau cofnodion troseddol sy'n arwain at roi tystysgrifau'r DBS i unigolion. Wedyn, gall cyflogwyr ofyn am gael gweld y tystysgrifau er mwyn sicrhau eu bod yn recriwtio pobl addas i'w sefydliad.

4.41 Unwaith y bydd gan y DBS wybodaeth bod unigolyn yn peri risg o ran diogelu i blant neu oedolion sy'n agored i niwed, bydd yn ystyried rhoi'r unigolyn hwnnw ar y rhestr waharddedig ar gyfer plant, y rhestr waharddedig ar gyfer oedolion, neu'r ddwy restr. Ar ôl iddo gael ei roi ar y rhestr waharddedig briodol, bydd Person Cofrestredig yn awtomatig yn anghymwys i weithio yn unrhyw un o'r saith proffesiwn cofrestredig gyda'r Cyngor.

4.42 Fodd bynnag, ym mhrofiad y Cyngor, ni chaiff unigolyn ei roi ar y rhestr waharddedig fel arfer tan iddo gael ei ddyfarnu'n euog o drosedd, sy'n golygu ei bod yn bosibl, yn ystod ymchwiliad troseddol, nad yw'r amddiffyniad a gynigir gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd yn mynd i'r afael â'r risgiau diogelu yn llawn.

Dyletswydd cyflogwr i roi gwybodaeth i'r Cyngor

4.43 Mae adran 4.44 o Ddeddf 2014 ac Atodlen 5 i Reoliadau 2015 yn nodi'r wybodaeth y mae'n rhaid i gyflogwr ei rhoi i'r Cyngor.

4.44 Pan fydd cyflogwr yn dewis diswyddo Person Cofrestredig oherwydd honiadau difrifol, mae'n ofynnol iddo roi gwybod i'r Cyngor. Fodd bynnag, nid yw cael gwybod am honiadau difrifol yn erbyn Person Cofrestredig ar adeg ei ddiswyddo yn mynd i'r afael â'r risg y bydd Person Cofrestredig yn chwilio am gyflogaeth amgen yn ystod unrhyw gyfnod tra bydd wedi'i atal dros dro.

Amodau mechnïaeth yr heddlu

4.45 Os bydd yr unigolyn a gyhuddir yn cael ei ryddhau ar fechnïaeth, mae'n bosibl y caiff amodau eu hatodi er mwyn helpu i amddiffyn plant a phobl sy'n agored i niwed.

4.46 Hyd yn oed os oes amodau, ni fydd rhain bob amser yn atal unigolyn sy'n chwilio am waith preifat er mwyn cael mynediad at blant, rhag gwneud hynny. Wrth wneud hynny, gallai ddefnyddio ei statws fel Person Cofrestredig i brofi ei fod yn addas.

Dyletswyddau statudol a chanllawiau cysylltiedig

4.47 Mae gan awdurdodau lleol, cyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir a sefydliadau Addysg Bellach ddyletswydd o dan adran 4.48 o Ddeddf Addysg 2002⁷ i arfer eu swyddogaethau mewn ffordd sy'n ystyried yr angen i ddiogelu a hybu lles plant. Wrth wneud hynny, mae'n rhaid iddynt ystyried y canllawiau statudol, "Cadw dysgwyr yn ddiogel – rôl awdurdodau lleol, cyrff llywodraethu a pherchnogion ysgolion annibynnol o dan Ddeddf Addysg 2002".⁸ Golyga hyn fod yn rhaid ystyried y canllawiau a chyfiawnhau unrhyw benderfyniad i wyro oddi wrthynt.

4.48 Ymhlith materion eraill, mae'r canllawiau hyn yn ymdrin â'r trefniadau sefydliadol a'r trefniadau rheoli y mae angen eu rhoi ar waith er mwyn diogelu plant yn y gwasanaeth addysg. Mae hefyd yn nodi'r cyfrifoldebau a'r dyletswyddau o ran diogelu a rennir gan bob aelod o staff sy'n gweithio mewn lleoliad addysg wrth ymateb i bryderon ynghylch diogelu yn unol â Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan.

4.49 Er bod y canllawiau hyn yn gwneud llawer i ddiogelu plant, nid yw'n mynd i'r afael â'r broblem sy'n gysylltiedig ag unigolyn sy'n defnyddio ei statws fel Person Cofrestredig i brofi ei fod yn addas.

5. Ymgynghori

5.50 Cyhoeddwyd dogfen ymgynghori ar 07 Medi 2020, a'r dyddiad ymateb oedd 04 Rhagfyr 2020. Fe wnaeth Atodiad i'r ymgynghoriad dynnu sylw wedyn at fersiwn ddiwygiedig o'r Gorchymyn drafft. Er mwyn rhoi amser i ystyried y newidiadau, estynnwyd y cyfnod ymgynghori i 11 Rhagfyr 2020.

5.51 Cafwyd 67 o ymatebion i'r ymgynghoriad. Roedd dau o'r rhain yn wag ac ni wnaethant ymateb i unrhyw un o'r cwestiynau. Roedd yr ymatebion yn cynnwys wyth gan ysgolion neu golegau, pedwar gan sefydliadau gwaith ieuencid, pedwar gan gyrff llywodraeth leol ac wyth gan sefydliadau undebau llafur.

5.52 Roedd 60 o ymatebwyr yn cytuno â'r cynnig i roi pwerau gorchymyn atal dros dro interim i'r Cyngor ac roedd pump yn anghytuno. Roedd un ymatebydd dienw yn anghytuno ar y sail y gallai gorchymyn atal dros dro interim niweidio gyrfa person diniwed. Teimlai un arall y dylai'r Cyngor gael llai o bwerau, ac nid mwy. Roedd tri undeb llafur yn anghytuno â'r cynnig.

⁷ 2002 c. 32 .

⁸Ar gael yma: <https://llyw.cymru/cadw-dysgwyr-yn-ddiogel?>

5.53 Ystyriodd Llywodraeth Cymru yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn ofalus a nododd fod mwyafrif sylweddol o'r ymatebion a gafwyd o blaid cael pwerau gorchmynion atal dros dro interim gan y Cyngor. Wrth gydnabod barn y rhai nad oeddent yn cytuno â'r cynnig, roedd Llywodraeth Cymru yn cydnabod pryderon rhai undebau llafur yn benodol ynghylch y risgiau o ddefnyddio pwerau gorchmynion atal dros dro interim yn amhriodol a hefyd yr effaith y gallai gorchymyn atal dros dro interim ei chael ar Berson Cofrestredig. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru o'r farn y gellir lliniaru'r risgiau a'r pryderon hyn a'u lleihau'n sylweddol drwy gysylltiadau gwaith cryf rhwng y Cyngor ac undebau llafur, felly nid ydynt yn ddadleuon argyhoeddiadol yn eu herbyn.

5.54 O ganlyniad i'r ymgynghoriad, mae Llywodraeth Cymru wedi diwygio'r Gorchymyn yn y meysydd a ganlyn:

- Parhad aelodaeth paneli adolygu;
- Pryd a chan bwy y dylai Gorchmynion gael eu hadolygu;
- Amseriad a rheoleidd-dra adolygiadau;
- Cynrychiolaeth a'r hawl i gael rhywun gyda chi.

5.55 Mae manylion nifer o awgrymiadau defnyddiol sy'n ymwneud â phrosesau a gweithdrefnau wedi eu gwneud yn ddienw, pan ofynnwyd am wneud hynny, ac wedi eu rhannu â'r Cyngor fel y gellir eu hystyried mewn perthynas â'i reolau gweithredu.

RHAN 2 – ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL

Cyflwyniad

Datblygwyd yr Aseiad Effaith Rheoleiddiol hwn er mwyn ystyried goblygiadau rheoleiddiol rhoi'r swyddogaethau ychwanegol o osod, adolygu a dirymu gorchmynion atal dros dro interim i Gyngor y Gweithlu Addysg ("y Cyngor").

6. Opsiynau

Mae'r aseiad effaith rheoleiddiol hwn yn adolygu dau opsiwn, sef:

- I. Gwneud dim; h.y. peidio â deddfu i roi pwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim i'r Cyngor.
- II. Cyflwyno'r Gorchymyn hwn er mwyn galluogi'r Cyngor i osod, adolygu, estyn a dirymu gorchmynion atal dros dro interim.

7. Dadansoddiad cost a budd

Opsiwn 1 – gwneud dim

7.1 O dan yr opsiwn hwn, nid yw'r Cyngor yn cael pwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim. Yn lle hynny, mae'r sefyllfa bresennol yn parhau ac, felly, ni fyddai'r Cyngor yn gallu tynnu enw'r Person Cofrestredig oddi ar y Gofrestr tra'n aros i'r broses ymchwilio a disgyblu gael ei chwblhau.

Nid ymdrinnir â'r "bwlch" o ran diogelu

7.2 Os na chaiff y Cyngor bwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim, byddai unigolyn yn parhau i fod â statws "Person Cofrestredig" yn ystod y broses ymchwilio a disgyblu. Mae hyn yn wir hyd yn oed os gwnaed honiadau difrifol iawn yn erbyn yr unigolyn hwnnw a'i fod wedi cael ei atal dros dro neu ei ddiswyddo gan ei gyflogwr.

7.3 Nid ymdrinnid â'r risg o ran diogelu lle y gallai unigolyn ddefnyddio ei statws fel "Person Cofrestredig" i brofi ei addasrwydd. Mae hon yn risg sylweddol, ac yn fethiant sylweddol o ran opsiwn 1.

Efallai y bydd y Cyngor yn llai tebygol o gael gwybodaeth gan yr heddlu o dan gynllun Datgelu'r Heddlu o dan y Gyfraith Gyffredin (CLPD)

7.4 Efallai y bydd yr heddlu yn llai tebygol o atgyfeirio honiadau difrifol sy'n ymwneud â Phersonau Cofrestredig at y Cyngor o dan CLPD, am na fyddai'r Cyngor yn gallu cymryd camau ar unwaith i fynd i'r afael â phryderon ynghylch diogelu drwy dynnu enw'r Person hwnnw oddi ar y Gofrestr o hyd.

7.5 Fodd bynnag, mae adborth gan yr heddlu yng Nghymru yn awgrymu bod y penderfyniad i atgyfeirio honiadau difrifol yn cael ei wneud fesul achos. Felly, ni allwn fod yn sicr y byddai rhoi pwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim i'r Cyngor yn arwain at fwy o atgyfeiriadau o dan CLPD; yr heddlu a

fyddai'n gwneud y penderfyniad hwnnw a châi ei wneud fesul achos.

7.6 O ganlyniad, nid yw'r risg hon mor sylweddol â'r risg o ran diogelu a nodwyd uchod.

Cost Opsiwn 1

7.7 Nid oes unrhyw gostau ariannol yn gysylltiedig ag opsiwn 1. Fodd bynnag, efallai y bydd peidio â mynd i'r afael â'r "bwlch" a ddisgrifiwyd uchod yn arwain at ganlyniadau difrifol i blant a'u teuluoedd.

Manteision opsiwn 1

Dim niwed i'r Person Cofrestredig

7.8 Prif fantais opsiwn 1 yw na fyddai'n cael unrhyw effaith andwyol ar Bersonau Cofrestredig; mae hyn yn arbennig o bwysig i'r unigolion hynny sy'n cael eu difeio yn dilyn y broses ymchwilio a disgyblu.

7.9 Gellir cyferbynnu hyn â'r effaith niweidiol y gallai gorchmynion atal dros dro interim ei chael ar gyn-Bersonau Cofrestredig, a drafodir yn opsiwn 2 isod.

Dim costau

7.10 Os dewisir opsiwn 1, ni fydd angen talu costau gweithredu proses y gorchmyn atal dros dro interim na phroses adolygu'r gorchmyn atal dros dro interim.

7.11 Am fod disgwyl i gost y prosesau hyn fod yn gymharol fach, mân fantais yw hon. (Gweler y dadansoddiad o gostau ar gyfer opsiwn 2 am esboniad o'r costau hyn).

Casgliad ar gyfer opsiwn 1

7.12 Am fod "cost" anariannol peidio â rhoi'r pŵer i'r Cyngor wneud gorchmynion atal dros dro interim yn drech o lawer na'r manteision, nid opsiwn 1 yw'r opsiwn a ffeirir er nad oes cost ariannol yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn.

Opsiwn 2 Cyflwyno'r Gorchmyn hwn er mwyn galluogi'r Cyngor i osod, adolygu, estyn a dirymu gorchmynion atal dros dro interim

7.13 O dan yr opsiwn hwn, mae'r Cyngor yn cael y pŵer i dynnu enw Personau Cofrestredig oddi ar y Gofrestr dros dro, ar yr amod bod y Cyngor o'r farn bod gwneud hynny er budd y cyhoedd.

Niwed i'r Person Cofrestredig

7.14 Prif risg opsiwn 2 yw'r effaith bosibl ar Bersonau Cofrestredig y mae honiadau difrifol wedi'u gwneud yn eu herbyn, yn enwedig yr unigolion hynny sy'n cael eu difeio ar ôl i'r broses ymchwilio a disgyblu gael ei chwblhau.

7.15 Nodir yr effeithiau mwyaf difrifol y gallai gorchmynion atal dros dro interim eu

cael ar gyn-Berson Cofrestredig isod.

a. Colli enw da proffesiynol a phersonol.

7.16 Er y gellid ystyried bod atal dros dro yn fesur brys sy'n un amddiffynnol yn hytrach na chosbol, gallai niweidio enw da proffesiynol a phersonol y Person hwnnw hyd yn oed os caiff ei ddifeio yn ddiweddarach o gyflawni unrhyw drosedd. Mae cyfraith achosion ddiweddar yn ategu'r farn hon, gan nodi nad yw atal dros dro yn "weithred niwtral" os mai dechrau proses ddisgyblu "anochel" ydyw.⁹

7.17 Fodd bynnag, os bydd yr heddlu neu Wasanaeth Erlyn y Goron yn penderfynu nad oes unrhyw achos i'w ateb neu os dyfernir y Person Cofrestredig yn ddieuog mewn treial, mae yr un mor debygol y bydd unrhyw niwed sydd ar ôl i'w enw da proffesiynol neu bersonol wedi'i achosi gan ymchwiliad yr heddlu, y treial a'r sylw a roddwyd i'r achos yn y cyfryngau â chan y penderfyniad i osod gorchymyn atal dros dro interim.

b. Yr effaith ar gyflogaeth – atal dros dro.

7.18 Effaith tynnu enw Person Cofrestredig oddi ar y Gofrestr dros dro yw y byddai'n rhaid i'w gyflogwr gymryd camau ar unwaith. Yr ymateb mwyaf tebygol fyddai atal y Person hwnnw o'i swydd dros dro; mae'n bosibl y gallai'r Person gael ei ddiswyddo ond ymddengys fod hyn yn llai tebygol ar y cam hwn.

Athrawon ysgol a gweithwyr cymorth dysgu ysgolion

7.19 Mewn rhai achosion, mae'n bosibl y bydd y corff llywodraethu yn cytuno i'r cyn-Berson Cofrestredig gael dyletswyddau eraill ond parhau i weithio yn yr ysgol mewn swydd nad oedd yn swydd addysgu nac yn swydd cymorth addysgu. Am mai dim ond yn yr achosion mwyaf difrifol y byddai'r Cyngor yn ystyried ei bwerau mewn perthynas â gorchymynion atal dros dro interim, mae'n annhebygol y byddai'r cyflogwr am i'r unigolyn barhau yn ei rôl arferol tra bydd ymchwiliadau yn mynd rhagddynt. (Os rhoddir yr unigolyn ar restr waharddedig y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd – a fyddai'n digwydd fel arfer – ni fydd gan y cyflogwr yr opsiwn i gadw'r unigolyn yn ei rôl arferol.)

7.20 Yn achos cyn-Berson Cofrestredig sy'n athro a gyflogir mewn ysgol yn unol â Chyflog ac Amodau Athrawon Ysgol, byddai Personau o'r fath yn parhau i gael eu talu tra byddent wedi'u hatal dros dro. Mae hyn oherwydd rheoliadau 16 ac 28 o Reoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2006¹⁰ ("Rheoliadau 2006").

7.21 Ym mhob achos arall lle nad yw Cyflog ac Amodau Athrawon Ysgol yn gymwys (er enghraifft, gweithwyr cymorth dysgu ysgolion) mae p'un a fydd y Person hwnnw yn parhau i gael ei dalu yn ystod y cyfnod pan fydd wedi'i atal dros dro yn cael ei benderfynu gan y telerau ac amodau cyflogaeth a drafodwyd ac y cytunwyd arnynt â'i gyflogwr. Er y byddai penderfyniad i atal

⁹ City of London Corporation v McDonnell (UKEAT/0196/17/JOJ).

¹⁰ OS Rhif 2006/873 (W. 81).

Person Cofrestredig dros dro yn atal y Person hwnnw rhag gallu ymarfer ei broffesiwn ac y gallai bara am sawl mis, ar yr amod bod y Person hwnnw yn cael ei gyflogi o dan gontract cyflogaeth, yn aml bydd yn parhau i gael ei dalu'n llawn tra bydd wedi'i atal o'i swydd.

7.22 Staff cyflenwi a fydd yn teimlo'r effaith fwyaf, am eu bod yn aml yn hunangyflogedig yn hytrach na chael eu cyflogi o dan gontract cyflogaeth ac yn dod o hyd i waith drwy asiantaeth. Felly, os caiff eu henw ei dynnu oddi ar y Gofrestr dros dro, ni fyddant yn cael incwm yn yr un ffordd â'r rhai sy'n cael eu cyflogi o dan gontract cyflogaeth i weithio mewn ysgol. Gallai hyn gael effaith economaidd ar eu teuluoedd yn ogystal â'r Person Cofrestredig ei hun.

7.23 Fodd bynnag, o gofio mai dim ond yn yr achosion mwyaf difrifol y caiff y posibilrwydd o osod gorchymyn atal dros dro interim ei ystyried, mae'n debygol y câi cyn-Berson Cofrestredig sy'n gweithio ar sail "cyflenwi" ei wahardd rhag gwneud ei waith arferol tra'n aros am ganlyniad ymchwiliad a gynhelir gan yr heddlu ar ran y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd. Felly, byddai'r Person yn wynebu'r un anawsterau ariannol p'un a gaiff gorchymyn atal dros dro interim ei wneud ai peidio.

Athrawon addysg bellach, gweithwyr ieuencid cymwysedig, ymarferwyr dysgu seiliedig ar waith, gweithwyr cymorth dysgu addysg bellach a gweithwyr cymorth ieuencid

7.24 Yn ôl a ddeallwn, mae effaith atal un o'r bobl uchod dros dro yn debyg i'r rhai sy'n cael eu cyflogi i weithio mewn ysgolion, ond nad ydynt yn cael eu cyflogi yn unol â Chyflog ac Amodau Athrawon Ysgol.

7.25 Golyga hyn, pan fo'r bobl uchod yn cael eu cyflogi o dan gontract cyflogaeth, mae p'un a fyddant yn parhau i gael eu talu yn ystod y cyfnod tra byddant wedi'u hatal dros dro, yn cael ei benderfynu gan eu telerau ac amodau cyflogaeth. Yn aml, bydd pobl â chontract cyflogaeth yn parhau i gael eu talu'n llawn tra byddant wedi'u hatal dros dro.

7.26 Unwaith eto, staff cyflenwi a'u teuluoedd fydd yn teimlo'r effaith fwyaf, am na fydd ganddynt gontract cyflogaeth fel arfer, ac felly, ni fyddant yn cael incwm tra byddant wedi'u hatal dros dro. Fel gyda staff cyflenwi sy'n gweithio mewn ysgolion, mae'n debygol y byddai pobl o'r fath yn wynebu'r un anawsterau ariannol p'un a gaiff gorchymyn atal dros dro interim ei wneud ai peidio.

c. Yr effaith ar gyflogaeth – diswyddo

Athrawon ysgol a gweithwyr cymorth dysgu ysgolion

7.27 Yn yr achosion mwyaf difrifol, gellir ystyried diswyddo aelod o staff. Fodd bynnag, mae Rheoliadau 2006 yn ei gwneud yn ofynnol i'r corff llywodraethu gynnull pwyllgor disgyblu staff er mwyn penderfynu a ddylid diswyddo aelod o staff yr ysgol. Mewn achosion o'r fath, byddai angen i'r corff llywodraethu gael ei fodloni bod y dystiolaeth yn cyfiawnhau cam o'r fath.

7.28 Mae gan yr aelod o staff yr hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad i'w ddiswyddo i bwyllgor apelïadau staff, ac, os bydd yn anfodlon o hyd, gall wneud cais am ddiswyddo annheg yn erbyn y corff llywodraethu mewn Tribiwnlys Cyflogaeth. Byddai angen i'r dystiolaeth yn erbyn y cyn-Berson Cofrestredig fod yn gryf iawn er mwyn i'r posibilrwydd o ddiswyddo aelod o staff gael ei ystyried, am na fyddai cyflogwyr am ddiswyddo aelodau o staff ac wedyn gorfod ymladd cais am ddiswyddo annheg lle mae person yn cael ei ddifeio'n ddiweddarach - ac, o bosibl, orfod talu swm mawr o iawndal am golli enillion ac enw da ac ati.

Athrawon addysg bellach, gweithwyr ieuencid cymwysedig, ymarferwyr dysgu seiliedig ar waith, gweithwyr cymorth dysgu addysg bellach a gweithwyr cymorth ieuencid

7.29 Yn ôl a ddeallwn, bydd y rhan fwyaf o'r bobl uchod yn cael eu cyflogi gan sefydliadau sydd â'u gweithdrefnau disgyblu ac apelio mewnol eu hunain. Yn yr achosion hyn, bydd angen i'r gweithdrefnau hyn gael eu dilyn cyn i gyn-Berson Cofrestredig gael ei ddiswyddo.

7.30 Gall pob un o'r categorïau uchod o Bersonau Cofrestredig, p'un a oes gan eu cyn-gyflogwr broses disgyblu ac apelio ai peidio, wneud cais am ddiswyddo annheg yn erbyn eu cyn-gyflogwr mewn Tribiwnlys Cyflogaeth.

7.31 Fel gyda staff ysgol, byddai angen i'r dystiolaeth o blaid diswyddo aelod o staff fod yn gryf iawn, am na fyddai cyflogwyr am ddiswyddo aelodau o staff ac wedyn gorfod talu swm mawr o iawndal pe bai'r Person Cofrestredig yn cael ei ddifeio'n ddiweddarach.

d. Yr effaith ar iechyd a lles

7.32 Ni ellir gorbwysleisio'r effaith ar iechyd a lles cyn-Berson Cofrestredig y mae honiadau difrifol yn cael eu gwneud yn ei erbyn – ond sy'n cael ei ddifeio'n ddiweddarach. Mae hefyd yn bosibl y gallai iechyd meddwl a lles teuluoedd Personau Cofrestredig ddiodef.

7.33 Fodd bynnag, nid yw gorchymyn atal dros dro interim ond yn un o sawl mesur posibl y gellir eu cymryd – megis cael eich gwahardd gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd neu'ch cyhuddo o gyflawni troseddau difrifol – a'r honiadau ar gam yn hytrach na gosod gorchymyn atal dros dro interim yw prif achos y gofid.

Costau opsiwn 2

Cost proses y gorchymyn atal dros dro interim a phroses adolygu'r gorchymyn atal dros dro interim

7.34 Credir bod cost proses y gorchymyn atal dros dro interim a phroses adolygu'r gorchymyn atal dros dro interim yn gymharol fach.

7.35 Ar hyn o bryd, y ffi ar gyfer cofrestru â'r Cyngor fel y nodir yn Rheoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Ffioedd Cofrestru) 2017 yw £46 y flwyddyn i bawb sydd wedi'u cofrestru. Mae Llywodraeth Cymru yn cynnig cymhorthdal ar gyfer y ffi hon fel bod y swm a delir gan gofrestreion yn £45 y flwyddyn i athrawon

ysgol, athrawon AB, gweithwyr ieuencid cymwysedig ac ymarferwyr dysgu seiliedig ar waith; a £15 y flwyddyn i weithwyr cymorth dysgu ysgolion, gweithwyr cymorth dysgu AB a gweithwyr cymorth ieuencid. Mae'r Cyngor wedi nodi na fydd angen iddo geisio cynnydd yn y ffi gan ei gofrestreion er mwyn ariannu'r gwaith o osod, adolygu, estyn a dirymu gorchmynion atal dros dro interim.

Dim costau trosiannol

7.36 Nid oes unrhyw gostau trosiannol yn gysylltiedig â'r cynnig hwn. Y rheswm dros hyn yw bod aelodau'r paneli annibynnol sy'n gosod gorchmynion atal dros dro interim, ac aelodau'r paneli adolygu annibynnol, yn dod o'r "gronfa" bresennol o unigolion sydd eisoes wedi cael eu dewis fel aelodau posibl o bwyllgorau ymchwilio a disgyblu'r Cyngor.

7.37 Câi'r gwaith sy'n gysylltiedig â llunio rheolau gweithdrefnol y Cyngor ar osod, adolygu a dirymu gorchmynion atal dros dro interim ei wneud gan dîm presennol y Cyngor. Yr un yw'r sefyllfa ar gyfer unrhyw ganllawiau y bydd y Cyngor, o bosibl, am eu cyhoeddi ar broses y gorchymyn atal dros dro interim. Ni fyddai angen unrhyw staff ychwanegol.

Cost gosod gorchymyn atal dros dro interim

7.38 Cafodd y Cyngor 15 o atgyfeiriadau yn y 3 blynedd diwethaf a oedd yn gwneud honiadau difrifol iawn yn erbyn Personau Cofrestredig, ac a fyddai wedi peri risgiau sylweddol o ran diogelu a fyddai wedi peri i'r Cyngor ystyried gosod gorchmynion atal dros dro interim. O blith yr atgyfeiriadau hyn, cafwyd 10 gan yr heddlu a 5 gan gyflogwyr. Mae hyn yn cyfateb i 5 atgyfeiriad perthnasol y flwyddyn, ar gyfartaledd. Hyd yn oed os bydd nifer yr atgyfeiriadau at y Cyngor yn dyblu o ganlyniad i gael pwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim, byddem yn edrych ar 10 atgyfeiriad perthnasol y flwyddyn, ar gyfartaledd.

7.39 Mae cost i'r cyflogwr (ysgol neu goleg) os bydd Person Cofrestredig yn parhau i gael ei dalu'n llawn ac yntau wedi ei atal dros dro a bydd rhaid i'r cyflogwr hefyd recriwtio staff cyflenwi gydol y cyfnod y bydd wedi'i atal dros dro. Fodd bynnag, byddai hyn yn wir pa un a wneir gorchymyn atal dros dro interim neu beidio.

Gorchmynion atal dros dro interim nas ymleddir

7.40 Y prif reswm pam nad yw'r Cyngor yn rhagweld y bydd angen cynyddu ffioedd i gefnogi ei bwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim yw ei fod yn disgwyl i 80-90% o achosion sy'n ymwneud â gorchmynion atal dros dro interim fynd yn eu blaen heb fawr ddim ymgysylltiad gan y Person Cofrestredig.

7.41 O'r 10-20% sy'n weddill, mae'r Cyngor yn rhagweld, er ei bod yn bosibl y bydd y Personau Cofrestredig hyn yn ymateb i broses y gorchymyn atal dros dro interim neu'n cymryd rhan ynddi, y bydd llai na 5% o'r achosion yn arwain at wrandawriad a ymleddir.

7.42 Felly, byddem yn disgwyl i o leiaf 95% o'r unigolion hynny sy'n cael eu hysbysu bod y Cyngor yn ystyried gosod gorchymyn atal dros dro interim arnynt beidio â'i ymladd mewn gwrandawriad – am eu bod wedi cyfaddef bod yr honiadau yn wir yn ôl pob tebyg. Golyga hyn na fyddai angen cynnal gwrandawriad llawn gerbron panel annibynnol yn y mwyafrif helaeth o achosion, er y byddai angen cynnull y panel o hyd a chynnal gwrandawriad byr er mwyn cadarnhau'r penderfyniad i osod y gorchymyn atal dros dro interim.

7.43 Mae cyfraddau atgyfeirio presennol yn awgrymu y byddai rhwng 4 neu, o bosibl, 5 o orchmynion atal dros dro interim nas ymleddir y flwyddyn; o ystyried y nifer bach o atgyfeiriadau yn y gorffennol, mae'n bosibl na fydd unrhyw orchmynion atal dros dro interim a ymleddir mewn blwyddyn benodol os bydd cyfradd ddisgwyliedig gorchmynion atal dros dro interim nas ymleddir yn cyfateb i o leiaf 95%. Hyd yn oed os bydd nifer yr atgyfeiriadau yn dyblu, ni fydd mwy na 9 neu, o bosibl, 10 atgyfeiriad nas ymleddir y flwyddyn ac, felly, ychydig iawn o waith ychwanegol a achosid gan y broses gwneud gorchmynion atal dros dro interim nas ymleddir.

7.44 Er ei bod yn anodd cyfrif union gost gwrandawriad gorchymyn atal dros dro interim nas ymleddir, mae'r Cyngor yn fodlon y byddai'n cyfateb i ychydig o amser staff yn unig, gyda'r gwaith yn cael ei wneud gan dîm presennol y Cyngor. Ni fyddai angen unrhyw staff ychwanegol.

Gorchmynion atal dros dro interim a ymleddir

7.45 Os bydd Person Cofrestredig yn ymladd y gorchymyn atal dros dro interim a'i fod yn gofyn am wrandawriad, yn wahanol i wrandawriadau disgyblu arferol sy'n costio £20,000 yr un, ar gyfartaledd, mae'r Cyngor wedi nodi ei bod yn debygol y byddai gwrandawriadau gorchymyn atal dros dro interim a ymleddir ond yn costio tua £2,500. Y rheswm dros hyn yw na fydd y gwrandawriadau hyn yn profi tystiolaeth tystion, a bod y gost ariannol fwyaf yn aml yn gysylltiedig â galw ar dystion i ddod i wrandawriadau disgyblu "llawn", sy'n ychwanegu at hyd y gwrandawriad.

7.46 Am fod 15 o atgyfeiriadau wedi'u gwneud i'r Cyngor mewn 3 blynedd, sy'n cyfateb i 5 y flwyddyn ar gyfartaledd, os bydd llai na 5% o achosion yn cael eu hympladd yn llawn, byddai hyn yn golygu, ar y mwyaf, 1 gwrandawriad a ymleddir y flwyddyn os bydd nifer yr atgyfeiriadau yn aros yr un peth; mewn rhai blynyddoedd efallai na fydd unrhyw wrandawriadau nas ymleddir o gwbl.

7.47 Byddai angen i nifer yr atgyfeiriadau gynyddu 8 gwaith i 40 y flwyddyn er mwyn cael 2 achos a ymleddir y flwyddyn. Hyd yn oed os bydd hyn yn digwydd, disgwylir i gost ddisgwyliedig gwrandawriadau gorchymyn atal dros dro interim a ymleddir gyfateb i ddim ond £5,000 y flwyddyn.

7.48 Ar hyn o bryd amcangyfrifir bod llai na un achos y flwyddyn yn cael ei herio felly bydd nifer yr esiamplau sy'n debygol o arwain at apelio i'r Uchel Lys hyd yn oed yn llai. Mae hyn yn arbennig o wir gan ystyried bod yr Uchel Lys yn annhebygol o ddirymu gorchymyn atal dros dro interim tra bo ymchwiliad yn cael ei gynnal. Yng ngoleuni nifer tebygol yr achosion, mae'r Cyngor wedi cynghori na fydd angen ceisio cynnydd yn y ffi sy'n daladwy gan y rhai sydd

wedi cofrestru er mwyn ariannu'r elfen hon o'r broses.

Adolygu cais gan gyn-Berson Cofrestredig

7.49 Ar ôl i orchymyn atal dros dro interim gael ei wneud, caiff y cyn-Berson Cofrestredig ofyn i'r Cyngor ei adolygu. Gellir gwneud y cais cyntaf o fewn 6 mis i'r dyddiad y gosodwyd y gorchymyn atal dros dro interim, neu i ddyddiad penderfyniad yr Uchel Lys os oes apêl, a bob 6 mis ar ôl hynny. Amcangyfrif gorau'r Cyngor yw y bydd rhwng 1 a 2 wrandawriad adolygu y flwyddyn, a fydd yn costio'r un peth â gwrandawriad gorchymyn atal dros dro interim. Mae'n hyn yn golygu na fyddai cost gwrandawriadau adolygu yn fwy na £5000 y flwyddyn.

Y Cyngor yn adolygu'r gorchymynion atal dros dro interim yn rheolaidd

7.50 Mae'n ofynnol i'r Cyngor adolygu gorchymyn atal dros dro interim yn rheolaidd, fel y bo'n briodol. Mae'r gofyniad hwn yn ychwanegol at hawl cyn-Berson Cofrestredig i ofyn am wrandawriad adolygu.

7.51 Ni fydd yr adolygiadau hyn gan y Cyngor ar ffurf gwrandawriad. Ni ofynnir i'r cyn-Berson Cofrestredig gyflwyno sylwadau.

7.52 Bydd y panel annibynnol yn pennu'r amserlen ar gyfer yr adolygiadau hyn ar yr un pryd ag y gosodir y gorchymyn atal dros dro interim. Fel arfer, bydd yr amserlen hon yn gofyn am gynnal adolygiad bob 6 mis, er y gall adolygiad gael ei gynnal ynghynt os bydd hynny'n briodol (er enghraifft, os daw tystiolaeth newydd i'r amlwg bod yr honiadau a wnaed yn erbyn y cyn-Berson Cofrestredig yn anwir).

7.53 Ni chaiff gorchymynion atal dros dro interim gael effaith am fwy na 18 mis heb gais i'r Uchel Lys am estyniad. Ar hyn o bryd nifer gyfartalog yr atgyfeiriadau perthnasol yw 5 y flwyddyn. Hyd yn oed gan dybio y bydd pob gorchymyn atal dros dro interim yn para am y cyfnod hwyaf posibl, sef 18 mis, os bydd nifer yr atgyfeiriadau yn aros yr un peth ni fyddai gan y Cyngor fwy na 7 neu 8 gorchymyn atal dros dro interim i'w hadolygu'n rheolaidd ar unrhyw adeg benodol. Os bydd nifer yr atgyfeiriadau yn dyblu ni fydd gan y Cyngor fwy na 15 o orchymynion atal dros dro interim i'w hadolygu'n rheolaidd.

7.54 Nid oes angen asesiad ffurfiol o'r effaith ar gyfiawnder ar gyfer yr is-ddeddfwriaeth hon. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru wedi hysbysu Adran yr Arglwydd Brif Ustus o'r darpariaethau drafft a ganlyn:

- Hawl i gyn-berson cofrestredig apelio i'r Uchel Lys yn erbyn gosod gorchymyn atal dros dro interim; a
- Gofyniad i'r Cyngor wneud cais i'r Uchel Lys os yw'n dymuno estyn y gorchymyn atal dros dro interim y tu hwnt i 18 mis.

7.55 Ar hyn o bryd rydym yn amcangyfrif bod tua 1-2 gorchymyn atal dros dro interim yn cael ei herio mewn gwrandawriad gan y Cyngor. Mae'n anos asesu faint o geisiadau am estyniad fyddai eu hangen gan y bydd hyn yn bennaf yn digwydd pan fo oedi yn y system cyfiawnder troseddol. Fodd bynnag, gan mai dim ond mewn achosion difrifol iawn y disgwylir i orchymynion atal dros dro

interim gael eu gosod, disgwyliwn y bydd niferoedd cyffredinol y gorchmynion atal dros dro interim yn isel ac rydym felly yn asesu y bydd yr effaith ar y llys yn fach.

7.56 Gan y bydd y Cyngor yn adolygu gorchymyn atal dros dro interim ddwywaith y flwyddyn fel arfer, ni fyddai mwy na 14-16 o gyfarfodydd adolygu y flwyddyn pe bai nifer yr atgyfeiriadau yn aros yr un peth. Os bydd nifer yr atgyfeiriadau yn dyblu, ni fyddai mwy na 30 o gyfarfodydd y flwyddyn.

7.57 Fel gyda chost gorchmynion atal dros dro interim nas ymleddir, mae'n anodd cyfrif cost ychwanegol gwaith adolygu gan y Cyngor. Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn fodlon y byddai'n cyfateb i ychydig o amser staff yn unig. Mae'r Cyngor yn rhagweld y câi'r gwaith ychwanegol sy'n gysylltiedig ag adolygu gorchmynion atal dros dro interim yn rheolaidd ei wneud gan dîm presennol y Cyngor ac, felly, na fyddai unrhyw gostau ychwanegol.

Costau – casgliad

7.58 Gan fod yr holl gostau ariannol sy'n gysylltiedig â gosod ac adolygu gorchmynion atal dros dro interim yn gymharol fach, ac nad yw'r Cyngor yn disgwyl cynyddu'r ffi gofrestru i Berson Cofrestredig o ganlyniad, ystyrir bod cost proses y gorchymyn atal dros dro interim a phroses adolygu'r gorchymyn atal dros dro interim yn fân ystyriaeth yn y dadansoddiad hwn o gost a budd.

“Y gost” i'r cyn-Berson Cofrestredig

7.59 Fel yr esboniwyd ym mharagraffau “Opsiw 2” uchod, effeithir ar gyn-Bersonau Cofrestredig pryd bynnag y gosodir gorchymyn atal dros dro interim. Gall eu teuluoedd ddioddef hefyd. Gallai gorchymyn atal dros dro interim gael yr effaith fwyaf niweidiol ar gyn-Berson Cofrestredig sy'n cael ei ddifeio'n ddiweddarach ar ôl i'r broses ymchwilio a disgyblu gael ei chwblhau.

7.60 Er y bydd effaith negyddol ar y cyn-Bersonau Cofrestredig hynny – a'u teuluoedd hefyd o bosibl – nid ydym o'r farn y byddai'n ddigonol i fod yn drech na'r fantais o fynd i'r afael â'r “bwllch” o ran diogelu a ddisgrifir yn yr adran “Manteision opsiwn 2” isod.

7.61 Pe byddai'r cyn-Berson Gofrestredig yn penderfynu apelio gorchymyn atal dros dro interim i'r Uchel Lys, byddai rhaid iddo dalu'r costau. Fodd bynnag, byddai modd iddo gyflwyno sylwadau i'r Uchel Lys ar gyfer gorchymyn i'r costau gael eu gwneud yn erbyn y Cyngor os yw'n llwyddiannus.

Manteision opsiwn 2

Mynd i'r afael â'r “bwllch” o ran diogelu

7.62 Os caiff y Cyngor bwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim, ni fydd unigolyn y mae honiadau difrifol iawn yn cael eu gwneud yn ei erbyn yn parhau i fod â statws “Person Cofrestredig” tra bydd y broses ymchwilio a disgyblu yn cael ei chynnal.

7.63 Fel y nodwyd uchod, disgwylir i 5 atgyfeiriad y flwyddyn gael eu gwneud at y Cyngor, ar gyfartaledd. O dan yr opsiwn hwn, ymdrinnid â'r risg o ran diogelu lle y gallai'r unigolion hynny ddefnyddio eu statws fel "Person Cofrestredig" i brofi eu bod yn addas. Mae hyn yn un o fanteision sylweddol opsiwn 2.

Mae'n bosibl y byddai'r Cyngor yn fwy tebygol o gael gwybodaeth gan yr heddlu o dan gynllun CLPD

7.64 Fel yr esboniwyd ym mharagraffau opsiwn 1 sy'n ymdrin â "Risgiau" uchod, ni ellir bod yn sicr y ceid mwy o atgyfeiriadau gan yr heddlu pe bai'r Cyngor yn cael pwerau mewn perthynas â gorchymyn atal dros dro interim.

7.65 Felly, nid yw'r fantais hon yr un mor sylweddol â'r fantais o ran diogelu a nodwyd uchod.

Casgliad ar gyfer opsiwn 2

7.66 Mae cost ariannol proses y gorchymyn atal dros dro interim a phroses adolygu'r gorchymyn atal dros dro interim yn gymharol fach, ac ni ddisgwylir i ffioedd cofrestru'r Cyngor gynyddu.

7.67 Er y cydnabyddir "cost" effaith andwyol gorchymyn atal dros dro interim ar Berson Cofrestredig, yn ein barn ni nid yw'n drech na'r fantais sylweddol o fynd i'r afael â'r "bwlch" o ran diogelu a ddisgrifir yn y paragraffau "Manteision opsiwn 2" uchod.

7.68 Am mai dim ond yn yr achosion mwyaf difrifol y bydd y Cyngor yn defnyddio ei bwerau mewn perthynas â gorchymynion atal dros dro interim – a phan fydd o'r farn bod hynny er budd y cyhoedd – opsiwn 2 yw'r opsiwn a ffeirir.

8. Ymgynghori

8.1 O ganlyniad i'r ymgynghoriad cyhoeddus, mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol hwn wedi ei newid er mwyn cynnwys effaith y mesurau diogelu ychwanegol a ganlyn i broses gorchymyn atal dros dro interim:

- a. Hawl i apelio ar gyfer cyn-Berson Cofrestredig i'r Uchel Lys; a
- b. Gofyniad i'r Cyngor wneud cais i'r Uchel Lus am unrhyw estyniad i orchymyn atal dros dro interim y tu hwnt i 18 mis.

9. Asesu'r Gystadleuaeth

<i>Prawf hidlo'r gystadleuaeth</i>	
Cwestiwn	Ateb ✓ neu x
C1: Yn y farchnad/marchnadoedd yr effeithir arni/arnynt gan y rheoliad newydd, a oes gan unrhyw gwmni gyfran o'r farchnad sy'n fwy na 10%?	Nac oes
C2: Yn y farchnad/marchnadoedd yr effeithir arni/arnynt gan y rheoliad newydd, a oes gan unrhyw gwmni gyfran o'r farchnad sy'n fwy nag 20%?	Nac oes
C3: Yn y farchnad/marchnadoedd yr effeithir arni/arnynt gan y rheoliad newydd, a oes gan y tri chwmni mwyaf gyda'i gilydd gyfran o'r farchnad sy'n fwy na 50%?	Nac oes
C4: A fyddai costau'r rheoliad yn effeithio'n sylweddol ar rai cwmnïau yn fwy nag eraill?	Na fyddai
C5: A yw'r rheoliad yn debygol o effeithio ar strwythur y farchnad, gan newid nifer neu faint y cwmnïau?	Nac ydi
C6: A fyddai'r rheoliad yn arwain at gostau sefydlu uwch i gyflenwyr newydd neu ddarpar gyflenwyr nad oes yn rhaid i gyflenwyr newydd eu talu?	Na fyddai
C7: A fyddai'r rheoliad yn arwain at gostau parhaus uwch i gyflenwyr newydd neu ddarpar gyflenwyr nad oes yn rhaid i gyflenwyr newydd eu talu?	Na fyddai
C8: A yw'r sector wedi'i nodweddu gan newid technolegol cyflym?	Nac ydy
C9: A fyddai'r rheoliad yn cyfyngu ar allu cyflenwyr i ddewis pris, ansawdd, ystod neu leoliad eu cynhyrchwyr?	Na fyddai

9.1 Dengys y prawf hidlo nad yw'n debygol y bydd y Gorchymyn hwn yn cael unrhyw effaith andwyol ar gystadleuaeth. Felly, yn ein barn ni, nid oes angen cynnal asesiad manwl o'r gystadleuaeth ar gyfer y Gorchymyn hwn am na fydd yn effeithio'n sylweddol ar y sector busnes.

10. Adolygiad ar ôl gweithredu

10.1 Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda'r Cyngor i fonitro'r defnydd o bwerau mewn perthynas â gorchmynion atal dros dro interim ar ôl dyddiad dod i rym y Gorchymyn hwn.